05/06/2020

Η Εκκλησία σωματοποίηση του Χριστού

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Γουμενίσσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου

Ορθόδοξο θεολογικό κείμενο δημοσιεύει ο Σεβ. Μητροπολίτης Γουμενίσσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου κ. Δημήτριος, υπό τον τίτλο: "Ἐκκλησία σωματοποίηση τοῦ Χριστοῦ (ἡ χαρμοσύνη τῆς γενέθλιας ἑορτῆς μας)". Μεταξύ άλλων, αναφέρει: "Όταν ήμουν παιδί, ακόμη κι όταν ήμουν νέος κληρικός, όλες οι εορτές της Εκκλησίας έδιναν νόημα στη συλλογική κοινωνική ζωή. Οι περισσότεροι τότε εκκλησιαζόμασταν, γιορτάζαμε τα δωρήματα του Θεού, την εκκλησιαστική μας άμεση σχέση με τον Τριαδικό Θεό. Ζούσαμε εκείνο το (ακατανόητο σήμερα) ευλαβικό βίωμα και αίσθημα: χαιρόμασταν την αίσθηση της μεθεκτής θείας ευλογίας, της θείας παρουσίας στο δικό μας παρόν".

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ:

Ἀπό τό Πάσχα καί τήν Ἀνάληψη φθάσαμε στήν Πεντηκοστή, τά γενέθλια τῆς Ἐκκλησίας, τήν κοινή εὐλογία καί χαρμοσύνη ὅλων τῶν πιστῶν.

Ἡ εἴσοδος τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο μέ τήν ἐνανθρώπησή Του ἦταν ὁ ἐμβολιασμός καί ἡ μεταποίηση τῆς νεκρότητάς μας μέ τή ζωή καί τήν ἀθανασία Του. Ἄν καί ἀμέθεκτος στήν θεϊκή Του οὐσία, μᾶς χάρισε ὅλο Του τόν Ἑαυτό μεθεκτό μέ τέτοιο αἰσθητό τρόπο, ὥστε νά κοινωνοῦμε τό Σῶμα καί τό Αἷματῆς ἐνανθρωπήσεώς Του καί ἔτσι νά μετέχουμε στή θεότητά Του, μέ τήν ἄμεση δωρεά καί δράση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.Ἡ Ἐκκλησία ὡς σῶμα Χριστοῦ καί ναός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι ἡ

ἐκπλήρωση καί ἡ τελείωση. Αὐτό πού θά φανερωθεῖ τήν ἔσχατη ἡμέρα τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου, ὡς αἰώνιο ἄφθαρτο δῶρο τῆς Ἁγίας Τριάδος, τό ἔχουμε δωρημένο καί μετεχόμενο ἀπό τήν συγκαταβατική ἔλευση τοῦ Χριστοῦ καί τήν χαρισματική κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Χάρη στόν Κύριο, τό Ἅγιο Πνεῦμα «ἦλθε στόν κόσμο γιά νά μείνει μαζί μας καί νά δράσει πληρέστερα παρά ποτέ... Τό Ἅγιο Πνεῦμα κατῆλθεν ἅπαξ καί διά παντός. Πρόκειται περί μεγαλειώδους μυστηρίου. Τό Ἅγιο Πνεῦμα ζεῖ καί κατοικεῖ στήν Ἐκκλησία ἀδιακόπως.... δέν κατέρχεται στή γῆ κάθε φορά, ἀλλά ἐνοικεῖ ἐντός τῆς "ὁρατῆς" καί ἱστορικῆς Ἐκκλησίας, ὅπου πνέει καί στέλνει τίς ἀκτίνες Του. Ἐδῶ βρίσκεται ἡ πληρότητα καί ἡ καθολικότητα τῆς Πεντηκοστῆς» (π. Γεωργίου Φλορόφσκυ, "Ἁγία Γραφή, Ἐκκλησία, Παράδοσις", μτφρ. Καθ. Δημ. Τσάμη, σσ. 50, 61-62).

Ὅλοι οἱ Ἅγιοι (εἴτε μέ τήν πατερική ἀποκαλυπτική θεολογία εἴτε καί τήν ἁπλή βιωματική διδαχή τους) μᾶς βεβαιώνουν ὅτι "τό Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι τό ἀφεντικό τῆς Ἐκκλησίας", ὅπως ἔλεγε ὁ μακαριστός ὁσιώτατος παπα-Τύχων ὁ Ἁγιορείτης. «Ὁ ἄνθρωπος παραμένει ἐσαεί αὐτό τό ὁποῖον εἶναι, δηλαδή ἕνα πλάσμα. Τοῦ ἐδόθη ὅμως μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό ἡ ὑπόσχεση καί τό δῶρο, νά ἔχει ἕνα δικό του μερίδιο στή θεία ἰδιότητα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου, δηλ. ζωή αἰώνια καί ἄφθαρτη» (ὅπ.π., σ. 158). Αὐτό τό μερίδιο δέν εἶναι ὀντολογικό, ἀλλά χαρισματικό, μεθεκτικό στίς ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ, ὅπως θεολόγησαν ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ὁ Μ. Βασίλειος, ὁ ἅγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ ἅγ. Μάξιμος, ὁ ἅγ. Συμεών, ὁ ἅγ. Γρηγόριος ὁ Παλαμάς καί οἱ Σύνοδοι τοῦ 1341 καί 1351 στήν Κωνσταντινούπολη. Μετέχοντας στή δωρεά τοῦ Θεοῦ, πού τήν χάρισε ὁ Κύριος μέ τήν ἐνανθρώπησή Του καί τήν ἐνεργοποιεῖ τό Ἅγιο Πνεῦμα μέ τήν παρουσία Του, «ἡ σωτηρία εἶναι κάτι περισσότερο ἀπό τή μετάνοια• εἶναι μιά γνήσια ἀνανέωση τοῦ ἀνθρώπου» (ὅπ.π., σσ. 159-161).

Πεντηκοστή σημαίνει σωματοποίηση τοῦ Χριστοῦ στήν ἱστορική Ἐκκλησία μέ τήν ἐνεργό δράση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πεντηκοστή σημαίνει ἀνανέωση τοῦ ἀνθρώπου μέσα σ᾽ αὐτό τό ἱστορικό καί αἰώνιο μυστήριο. Μιά ἀνανέωση τῆς δημιουργίας, πού παρέχει στόν (ἐνσωματωμένο στό Χριστό) ἄνθρωπο τό δικαίωμα καί τήν κλήση νά ἀσχολεῖται μέ ὅλο τόν κόσμο μέ τό βλέμμα τοῦ σαρκωμένου Θεοῦ καί μέ τήν πνοή τοῦ Παρακλήτου. Κανένας ἐπιστημονικός ρεαλισμός δέν μπορεῖ νά φθάσει αὐτό τό ἀνθρώπινο μεγαλεῖο, τό ὁποῖο εὐαγγελίζεται ἡ θεολογία τῶν γεγονότων τῆς σωτηρίας. Καί δίχως αὐτό τό χαρισματικό μεγαλεῖο, κάθε ἄλλη γνώση ζεῖ καί τροφοδοτεῖ ἁπλῶς τά ὅρια τῆς φθορᾶς, ὅσο προοδευτική κι ἄν μοιάζει στή φθαρτή μας ἀντιληπτικότητα. Ἄν θέλουμε ἀποδείξεις, τίς ἔχουμε στήν καθημερινότητα "τοῦ πολιτισμοῦ τῆς φθορᾶς" καί τῆς ἀποπτώσεως, μέσα στόν ὁποῖο πασχίζουμε νά ἐπιβιώσουμε.

***

Ὅταν ἤμουν παιδί, ἀκόμη κι ὅταν ἤμουν νέος κληρικός, ὅλες οἱ ἑορτές τῆς Ἐκκλησίας ἔδιναν νόημα στή συλλογική κοινωνική ζωή. Οἱ περισσότεροι τότε ἐκκλησιαζόμασταν, γιορτάζαμε τά δωρήματα τοῦ Θεοῦ, τήν ἐκκλησιαστική μας ἄμεση σχέση μέ τόν Τριαδικό Θεό. Ζούσαμε ἐκεῖνο τό (ἀκατανόητο σήμερα) εὐλαβικό βίωμα καί αἴσθημα: χαιρόμασταν τήν αἴσθηση τῆς μεθεκτῆς θείας εὐλογίας, τῆς θείας παρουσίας στό δικό μας παρόν.

Ἐκεῖνο τό ἅγιο βίωμα τῶν πολλῶν τό μαθαίναμε μέτή λειτουργική συμμετοχή. Ἀκούγαμε τούς ὕμνους καί συνηθίζαμε νά ὑμνολογοῦμε τό Σωτήρα. Προσκυνούσαμε τίς εἰκόνες καί ὑψωνόταν ἡ καρδιά μας στόν ὁρατό καί ἀόρατο Κύριο. Παρακαλούσαμε τήν Πλατυτέρα νά παραμένει ἡ Γλυκοφιλοῦσα καί ἡ Ὁδηγήτρια τῆς ζωῆς μας καί ὅλης τῆς κοινωνίας. Τά ἀναμμένα καντήλια τῶν ἐκκλησιῶν τά διατηρούσαμε στή συνέχεια τῆς καθημερινῆς ζωῆς, μέ τά ἀναμμένα καντήλια στά σπίτια μας. Τό σταυροκόπημα καί τό μετάνισμα μπροστά στίς εἰκόνες, τό συνεχίζαμε σάν τρόπο “συνομιλίας” μέ τό Θεό, ἔτσι ἁπλά, στά δικά μας μέτρα, πρωί καί βράδυ στήν οἰκογενειακή ζωή. Καί τό ἦθος τῆς λειτουργικῆς ἀναφορᾶς τό μεταφέραμε στόν τρόπο τῆς κοινῆς ζωῆς, “Χριστοῦ εὐωδία” στόν ἀγώνα καί τίς ἀγωνίες τῆς βιοτῆς.

Μέ ἄλλα λόγια, ἤμασταν συνηθισμένοι σέ ἕνα τρόπο ζωῆς πού θεωροῦσε πολύ φυσικό νά σχετίζεται μέ τό Θεό τῆς ἐνανθρωπήσεως. Βρισκόμασταν σέ μιά ἀναλογία σχέσης πρός τό Σωτήρα. Ἐκεῖνος ἔζησε τή δική μας κτιστή φυσικότητα, κι ἄς ἦταν ὁ Δημιουργός της. Ἐκεῖνος τήν ἁγίασε, δηλαδή ἕνωσε τήν ἀνθρώπινη φυσικότητά μας μέ τήν προαιώνια θεϊκή Του φυσικότητα. Πέρασε τήν πιό ὁριακή δοκιμασία τῆς ἀπέραντης ἀγάπης Του γιά μᾶς, τῆς τέλειας ὑπακοῆς Του στόν Πατέρα. Αὐτό ἦταν ὁ σταυρικός Του θάνατος, μέ τόν ὁποῖο μοίρασε ὅλες τίς εὐλογίες τοῦ οὐρανοῦ σέ μᾶς. «Ἄν καί ἡ σταύρωση εἶναι κάτι τό πραγματικά προσβλητικό, ὁ Χριστός τήν ὀνομάζει δόξα Του, γιατί σταυρώθηκε, γιά νά σώσει τό ἀνθρώπινο γένος πού τό ἀγαποῦσε» (Ἰ. Χρυσοστόμου, ὁμιλία Α΄ εἰς τήν ἁγίαν Πεντηκοστήν, 3). Ἡ ζωή Του ἔγινε ζωή μας. Ἡ ἀνάστασή Του ἔγινε ἀνάστασή μας. Ἡ ἀνάληψή Του ἔγινε ἀνάληψή μας.Ἔσβησε ὅλες τίς ἀποστάσεις μας ἀπό τό Θεό. Καί ἄφησε μόνο στό δικό μας “κοντέρ” (στή διάθεσή μας, στήν καρδιά μας) νά θελήσει νά ἀποδεχθεῖ τά θεϊκά Του δῶρα πού μᾶς τά χάρισε μέ τόν θεϊκό καί ἀνθρώπινο ἑαυτό Του. Τόσο φανερά καί τόσο ἄμεσα.

Στά δικά μου παιδικά καί νεανικά χρόνια, ἐλεήθηκα, ὥστε νά ζῶ αὐτό τό μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας, μέσα στήν καθημερινότητα, μέσα στό σχολεῖο καί κυρίως μέσα στίς ἐκκλησιές καί στά μοναστήρια, ἀνάμεσα σέ ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ.Κοντά σέ τόσους ἄλλους ἀνθρώπους, ἔμαθα νά πανηγυρίζω αὐτό πού λέει ὁ ἱερός

Χρυσόστομος: ἀφοῦ ὁ Κύριος τό ὑποσχέθηκε καί εἶναι διαρκῶς μαζί μας, ἄρα μποροῦμε νά γιορτάζουμε συνεχῶς τά θεοφάνειά Του• κι ἀφοῦ τό ὑποσχέθηκε καί τό ἔπραξε νά στείλει τό Ἅγιο Πνεῦμα, γιά νά μένει παντοτινά μαζί μας, ἄρα μποροῦμε νά ἔχουμε παντοτινή Πεντηκοστή (βλ. ὅπ.π., 1-2). «Ὁ Κύριος ἀνέβασε στόν οὐρανό τή δική μας ἐκλεκτή προσφορά κι ἔφερε στή γῆ τό Ἅγιο Πνεῦμα. (Κι αὐτός ὁ) ἄλλος Κύριος ἦρθε καί μοίρασε αὐτά τά δῶρα. Γιατί καί τό Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι Κύριός μας, καί μοιράστηκαν μεταξύ τους τή φροντίδα γιά μᾶς ὁ Πατήρ κι ὁ Υἱός καί τό Ἅγιο Πνεῦμα» (ὅπ.π., 2). «Ὁ Χριστός πῆρε σάν πολύτιμη προσφορά τό ἀνθρώπινο σῶμα καί μᾶς ἔδωσε σάν ἀντάλλαγμα τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος… Ἔστειλε ὁ ἄνθρωπος στό Θεό ἐγγύηση κι ἐνέχυρο, καί τά πῆρε στούς οὐρανούς ὁ Χριστός. Ἔστειλε κι ὁ Θεός σέ μᾶς ἐγγύηση κι ἐνέχυρο τό Ἅγιο Πνεῦμα» (ὅπ.π., 5).Κατέβηκε τό Ἅγιο Πνεῦμαπαρηγορητής μέσα ἀπό αὐτήν τήν ὁδό πού ἄνοιξε ὁ Χριστός καί πλούτισε τούς ἀνθρώπους μέ θεϊκά χαρίσματα, ὥστε νά ζοῦν αἰσθητά τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Στά χρόνια τῶν Ἀποστόλων χρειάζονταν τά πιό αἰσθητά θαύματα τῆς γλωσσολαλίας, στά μετέπειτα χρόνια ἀρκοῦσαν τά ἀόρατα χαρίσματα τῆς δυνατῆς πίστης(ὅπ.π., 4).

***

Σήμερα, δέν ξεύρω ἄνοἰ καρδιές μας λειτουργοῦν μέ τό ἀόρατο χάρισμα τῆς ἐγχριστωμένης πίστης, ὅπως στά χρόνια τοῦ ἰ. Χρυσοστόμου, ἤ ἄν χρειάζονται πάλιτά πιό αἰσθητά χαρίσματα ὡσάν βηματοδότες ζωτικότητας, ὅπως στά χρόνια τῶν Ἀποστόλων.Γιά νά τά ἐνεργοποιεῖ ὁ Θεός ἀμφότερα, σημαίνει πώς βρισκόμαστε σέ μιά ἐποχή τρομερῶν ἀπωλειῶν, σέ μιά ἐποχή ἐπικινδυνότητας.«Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;» (Λουκ. ιη΄, 8).
Στή μακρινήΑὐστραλίαἀποφάσισαν νά ἀπαλείψουν τή χριστιανική ἔνδειξη ἐπίσημης χρονολόγησης! Τούς ἐνοχλεῖ τό π.Χ. καί τό μ.Χ., διότι δέν ἐβίωσανστή συλλογική τους ταυτότητα τό μετά Χριστοῦ καί τό ἐν Χριστῷ. Τό ἴδιο ἰσχύει ἀναλογικά στό παγκόσμιο σκηνικό, τό ὁποῖο στήνεται καί ξαναστήνεται ἐρήμην τοῦ Χριστοῦ. Ζοῦμε σέ μιά ἐποχή πού ἀρέσκεται στίς ἀρχαῖες Ἀδαμικές πρωτοτυπίες. Ἀντί νά περάσει ἀπό τόν Ἀδάμ στό νέο Ἀδάμ, ἐπιμένει στίς φιλεπίστροφες ἐμμονές τοῦ Ἅδη καί τοῦ ὑπαρκτικοῦ δαιμονισμοῦ.Ὁ σημερινός ἄνθρωπος φαντασιώνεται πώς θά φτιάξει ἕναν νέο κόσμο, μέ εὔκολη καί ἄμεση διακοινωνία πολιτισμικῶν προϊόντων, δίχως σύνορα, χωρίς ἀνασχέσεις ἀκόμη καί στίς πιό βδελυρές ἐκτροπές. Ὁ κόσμος σήμερα ἀποδύεται καί ἐκπολεμεῖ στήν πράξη τήν πίστη τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τά χαρίσματα τῆς ἐνανθρωπήσεως, τήν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἄλλοι ἐγγράφονται στό βιβλίο τῶν ζώντων, καί ἄλλοι διαγράφονται μέ τίς διεθνικές σημερινές ἐπιλογές(πρβλ.ὅπ.π., 6).

Οἱ σημερινοί χριστιανοί θά πρέπει νάἀντισταθοῦμε μέ ἐκείνη τήν “φλόγα τήν δροσίζουσαν ὁσίους, δυσσεβεῖς δέ καταφλέγουσαν”. Νά κρατήσουμε τή

φυσικότητα τῆς σωτηρίας πού μᾶς χάρισε ὁ Χριστός, μέσα ἀπό τήν μόνιμα ἐνεργό ἔλευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στόν κόσμο, ὥστε νά παραμένουμε ὁ κόσμος τῆς Ἐκκλησίας καί νά συγκροτοῦμε τήν Ἐκκλησία πού εὐαγγελίζεται τό Χριστό στόν εὐρύτερο κόσμο. Ὅπως τό λέει ὁ ἀπ. Παῦλος, «κανείς δέν μπορεῖ νά ζητήσει τή βοήθεια τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἄν δέν φωτιστεῖ ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα» (βλ. Α΄ Κορ. 12,3) καί «ἐπειδή εἴσαστε [γίνατε] παιδιά τοῦ Θεοῦ, ἔστειλε στίς καρδιές σας τό Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ Του, πού σᾶς δίνει τή δύναμη καί τό δικαίωμα νά λέτε, ἀββᾶ, δηλ. Πατέρα μας» (Γαλ. 4,6).Γίναμε μέτοχοι στό προαιώνιο σχέδιο τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ γιά τήν ἀξιοσύνη τοῦ δημιουργημένου κόσμου. Καί ἄλλη ἀξιοσύνη δέν ὑπάρχει, παρά ἡ ἔνταξη καί ἡ συμμετοχή στό μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως καί τῆς σωτηρίου οἰκονομίαςτοῦ Υἱοῦ καί στή διάρκειά του μέσα ἀπό τήν ἁγιαστική οἰκονομία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Αὐτό εἶναι ἡ Ἐκκλησία ὡς σῶμα Χριστοῦ, ὡς ναός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.«Γι᾽ αὐτό ἀκριβῶς ὁ Λόγος καί Υἱός τοῦ Πατέρα ἐνώθηκε μέ τήν ἀνθρώπινη φύση καί ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος, ὥστε οἱ ἄνθρωποι νά ἑνωθοῦν μέ τό Πνεῦμα καί νά γίνουν ἕνα Πνεῦμα. Αὐτός... εἶναι Θεός σαρκοφόρος, κι ἐμεῖς ἄνθρωποι πνευματοφόροι»(Μ. Ἀθανασίου, Περί τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ Θεοῦ Λόγου, 8).

Αὐτός εἶναι ὁ σκοπός τῆς ὕπαρξής μας, τῆς χριστιανικῆς μας ταυτότητος, ἡ ἀπόκτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως θεολογοῦσε ὁ ὅσιος Σεραφείμ τοῦ Σάρωφ. Ἕνας σκοπός πού παραμένει ἀληθινός καί ἀνοικτός,προσβάσιμος καί ἐφικτός, πιό πολύ κι ἀπό τήν αἰσθητή μας καθημερινότητα. Ἄς ἀρχίσουμε νά τόν ἀποζητοῦμε καί νά τόν ἐπιδιώκουμε, γιά νά μᾶς παρασχεθεῖ τό μέγα ἔλεος τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ.
Πληρωθήτω σέ ὅλους μας, κατά τό φιλάνθρωπο θεῖο θέλημά Του.

†Ὁ Γουμενίσσης, Γεφύρας, Ἀξιουπόλεως & Πολυκάστρου Δημήτριος